

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Suvise poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuzivo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Deset veljače.

Današnji dan, deset veljače, jest utanačeni rok, do kada su imale hrvatske stranke, zastupane na hrvatskom saboru u Zagrebu, odgovoriti našem predsjedniku o predlogu, koji im je bio od trojice nas predložio dne 29. pr. mj. u večer na skupnom našem razgovoru u Zagrebu.

Kakav bio njihov odgovor, već se unapred zna, da će ga vodstvo Frankove stranke odbiti, po prilici sa motivacijom „da bi prihvatiti odnosno predlog značilo odreći se starčevićanskoga programa, starčevićanske prošlosti i hrvatske budućnosti.“ Ovu motivaciju već su oni odmah posle razgovora bacili u svijet, a kasnije ju je svojim vrijednim podpisom opravdao u svom glasilu poznati političar garancija i legija sa još vrijednijim, ako je moguće, stavim drugim Kršnjavijem, u ime jela, poštenja i slepe poslušnosti, te i još u ime koječega, na što se ne marim osvrći.

Za izliku uzimlju oni u svom glasilu i moju malenkost, u čemu im ide na ruku već i „Prava Crvena Hrvatska“ sa „Hrvatskim Dnevnikom“. Naravno, to je samo onako za izliku, a u stvari je to da nas ne diele osobe i osobnosti, nego uprav načela. Za hrvatsko državno pravo, za ujedinjenje i samostalnost domovine ja bih htio raditi, a oni bi samo htjeli u to ime voditi slepe i pomoću njihovom politizirati.

A ja politiziranje prezirem kao što prezirem i ljude, koji se na račun takovog politiziranja bogate i tudjinci služe. Za oživotvorenje jedinstva i samostalnosti domovine ja bih sa Srbima rame i rame priti svakom neprijatelju i ugnjetavaču, a oni bi služili i Talijanu, i Niemcu, i Magjaru prije nego bi pružili prijateljsku ruku Srbu „najčvećem neprijatelju Hrvata.“

Što znači ova vrst njihove politike, danas je prilično jasno svakomu, i samo u njihove zlobne svrhe mogu meni podmećati osobno nameranje u radu stranke prava u Dalmaciji, jer kao u svakom, tako baš i u ovom poslu skupnog sastanka svih zastupnika, ja nisam ni koraka učinio bez dogovora sa predsjednikom stranke, pače mogao kazati javno, da mi je on i u ovoj stvari učiteljem i vodičem, kojega ja ciljem svojim razumom, srcem i dušom sledim, jer sam imao prigode diviti se njegovom širokom hrvatskom vidiku i uzornom otačbenstvu.

Tko je iskren dake, neće se pozivati na pojedine osobe, kao da bi ga one spriječavale, nego će gledati na stvar, na cilj i prema tomu će izabrati sredstva i priornuti uz pravi rad. Tko je samo na rieči za slobodu, a djelom je protivat, taj naravno treba da traži razne izlike, koje bi mogle njegov protunarodni rad opravdati pred slepcima, kojih je još u Hrvatskoj dosta.

Takve izlike našli su na pretek sluge Rauchove, nu one i im pomoći samo kod nerazumnih, jer svaki razuman vidi da su oni samo na rieč za Hrvatsku, a u stvari, činom, da su njezini najveći neprijatelji.

Da vidimo samo njeka svjedočanstva. Glasilo vlade u Zadru priča: „Ali ovi dvojicu su poslali (Frankovci) samo „pro forma“, jer je već unapred bilo zaključeno, da Frankova stranka ne će nikakva sporazumka s ostalima. Ovi su pak izaslanici imali uputu, da ni na što ne pristanu, a de se kod toga izgovore, da moraju prije pitati eksekutivni odbor. Tako i ovaj sastanak nije imao nikakva uspjeha.“

Dakle austrijska vlada zna, da je Frankova stranka imala zadaću, da ne dodje do nikakva uspjeha.

Tu zadaću su oni očitovali člancima, vietima i dopisima kroz svoj list, a što je uprav gnusno, oni su, uzprkos zaključka, odali i magjarskoj i Rauchovoj vladi sve što se govorilo na sastanku i to naravno po svojih prikazali.

Evo preda mnomu je „Agrar Zeitung“ od subote 30. prošloga, te je u njoj tendenciozno citirano što se zaključilo, pa čak je donešena i tvrdnja, čini mi se, Dr Bošnjaka, da je naš zaključak učinjen, da bude od pomoći veleizdajnicima srbskim.

Preda mnomu je i „Drau“ od sriede 3. o. m. U njoj je prenesen članak od 1. o. m. svih Rauchovih listova u Zagrebu. Tu se tvrdi, da smo svi mi pomagali veleizdajniku, pače skoro sve sami veleizdajnici, jer da u našem predlogu nema one izreke „u okviru monarhije.“

U istoj „Drau“ od 4. ov. mj. ima citeli uvodni članak o našem sastanku i tu se govori „Kad bi stvar bila ostala tajna — a i čistim starčevićancima, koji su odbili sudjelovanje u ovoj više nego sumljivoj akciji, bjhah pod imenom diskrecije zatvorena usta — to bi inače nadašla finis Croatiae itd. itd.“

Ovi izvadci iz Rauchovih novina dostatni su za dokaz da njekim odlasnicim nisu bila zatvorena usta prema vladi baruna Raucha.

Nego to je nužno, a glavno je, što Rauchove novine misle isto kao i one dalmatinske vlade, da se ovim tobožnjim odkrićima osujetilo ono što smo mi u Zagrebu zagovarali.

Dakle usled odkrića njeko gospode, koja kažu da su starčevićani, vlada madjarska i austrijska misli da će biti osujećeni zajednički rad svih naših sastanaka, svih naših zastupnika. Po čitanju raznih novina, ja držim da rečena gospoda ne će imati toliko moći, jer, u koliko se razabire, sve stranke koje su bile zastupane na sastanku, osim Kršnjavijeve, odazvat će se.

Bude li to, a u hvam se u svijest naroda da hoće, lako će sliediti i sporazum sa Srbima, jer kad budu oni pristali na državnopravnu borbu za oživotvorenje samostalnog hrvatskog državnog tiela, Hrvati će doći Srbima u susret do svih mogućih granica.

Proti ovomu ne može biti prigovora, nego samo sa strane vlade austrijske i madjarske, koje će našem narodu smetati još preko svojih plaćenika, ali najposlie valjat će da i jedna i druga popuste složnom narodu, jedne volje i jedne misli.

Kad naši politički ljudi ne bi, radi bilo čega, htjeli doći do ovog zaključka, onda bi dokazali da njihova borba nije uprjavljena proti tudjincu za narod, nego za druge svrhe, osobne ili staleške. Jer lasno je biti političar i razvikani otačbenik dok se radi o riečima, ali doba je da se sa rieči prodje na djela, da se počme zidati svoju narodnu državu, nad kojom ne će gospodovati ni austrijsko ni magjarsko ministarstvo, nego hrvatsko od celog naroda izabrano.

Za ovu borbu je vrijeme zgodno, kao nikad do sada u novijoj našoj povjesti, a ni u buduće zgodnijeg vremena neće biti; i svi vidimo da su nutarje prilike u monarhiji nesredjene i da ima pitanja, koja valja da još konačno uredje velevlasti. Ne izrabimo li ove za nas povoljne prilike, hoće rieči da naš narodni život vode kratkovidni strančari a ne otačbenici. Kad zgodnih prilika nestane, da i dodju dalekovidni otačbenici ne će moći ništa, nego u strančarstvu životariti, a narod će ostati gdje je, ako ne bude posve skučen od onih, koji već sve pripravljeno imaju da nas za uvijek pritisnu.

U ovom skučenom stanju moći će pojedinac da žive i da se razvije nešto vjerno tudjinc, ali narod razdvojen je počinjen, ostao će rob, dok ne prepusti konačno svoje mjesto jačemu gospodaru. A da jači gospodar već i sada malo po malo otimlje našem narodu mjesto to se vidi, dostalo je samo imati otvorene oči i ne obmanjivati se, da bi se svaka naša pokrajina o sebi i u sebi razdvojena mogla oprieti i što za narod postoji.

Treba tu nešto posve drugoga od običnoga prisluškivanja svakoj rieči magjarskog ili austrijskog ministra. Treba tu obćeg složnog narodnog rada i odpora. Bez toga nema ujedinjenja, nema slobode.

Radi toga deset veljače ne smije proteći, kako se „Hrvatstvo“ nada, tako da nijedna stranka neće naš predlog niti u pretes uzeti, a kamo li nanj svoj placet staviti“. Ne, ne, kad bi se to dogodilo značilo bi, da su hrvatski političari i hrvatske stranke na sramotu svom narodu. Deset veljače naprotiv, može biti, a i morao bi biti početak pravog narodnog političkog preporoda,

i to samo onda ako se ne ispuni nada poštovanog „Hrvatstva“.

To je barem bila želja i nakana onoga, kojeg i taj list uzveličava kao suho zlato poštenja, nesebičnosti i patriotizma.

Želja i nakana takova čovjeka nije moguće da se ne obistini i ne urodi dobrim plodom: sve što je za slobodu na jednu stranu, a sve što je za robovanje sustavu na drugu.

Dr. M. D.

Parlamentarno izvješće.

Beč, 4. veljače 1909. *)

Carevinsko vieće.

L.

Jučer, na početu sjednice, ministar predsjednik prikazao je komori dvie zakonske osnove, prvu vrhu uredjenja jezičnog pitanja u Češkoj, a drugu o razdiobi kotara, te ih je popratio kratkim govorom, preko kojeg su češki zastupnici podigli veliku buku. Kad je ministar predsjednik dovršio svoj govor, češki zastupnik Udržal stavio je predlog, da se vrhu tog govora otvori odmah rasprava. Predlog bi primljen ogromnom većinom, te je predsjednik komore prekinuo sjednicu za pol sata, da se uzumogu upisati govornici za raspravu.

Pošto je već od prije bilo prikazano mnogo prenih predloga, koji po poslovniku imaju prednost, rasprava vrhu govora ministra predsjednika zapravo ne bi mogla uzšlediti nego iza kako su iscrpljeni svi prešli predlozi, češki radikal, koji su glasovali za predlog Udržala, pobojaše se, da ne bi tekom rasprave vrhu govora ministra predsjednika bio prikazan sa koje strane formalni predlog, da se zakonske osnove o jezičnom pitanju i diobi kotara ustupe naročito odboru, čime bi bilo obavljeno prvo čitanje. Da tu mogućnost osujete i stave stvar na čistac, kad je sjednica nastavljena, češki radikal podigoše tako zagušnu buku i galamu, da je svako djelovanje u komori bilo onemogućeno. D. r. Masaryk, koji je imao na prvi u raspravi progovori, nije mogao ni započeti svoj govor. Galama je bila užasna. Češki radikal poslušiše se novim sredstvom obstrukcije, biva, nekim spravama, koje su u svom ustrojstvu slične našim zvrčalkama što pred Uzkrz namjenjuju zvona. Te su spravice od čelika male su, pričvrste se na klupu, te stroj biva stavljen u kretanju sredstvom drška slična onom obične minicne od kafe. Češki radikal donieli su 62 takovih spravica, pa su komodno kretali drškom i tim prouzrokovali takov vražji žamor, da su drugi zastupnici moral gotovo bježati iz sabornice. Nu da ne bude monotonoj doneseše i ovedu trublju vatrogasaca, koja je išla od usta do usta, tako da zagušnom trubljenju nije bilo kraja. Osim toga upotrebljene su i razne zviždalice, od kojih su neke toliko žestoke skoro kao one od torpedača. Neko je donio i veliku ručnu harmoniku i njom pratio ostalu muziku. Jednom rieči: strašnije galame nije moguće pomisliti ni podignuti. To je sve trajalo puna 3 sata. Predsjednik komore dao je pozvati k sebi poglavice radikala, te ih je uvjerio, da on neće pripustiti kroz raspravu na glasovanje nikakav predlog vrhu upućenja zakonskih osnova kojemu odboru, a niti bilo koji drugi meritorni predlog, jer da bi to, po njegovom shvaćanju, bilo proti poslovniku. Time se umiriše radikalni Česi, te je nastavljena za kratko sjednica, koja bi po želji D. r. Masarika zaključena, dozvolom, da u današnjoj nastavi svoj govor.

Jutrošnjaj je sjednica tekla sasvim mirno. Uspjehno su govorili Masarik i Kramarž proti postupku vlade u pogledu rješenja jezičnog pitanja u Češkoj. Iza Kramarža uzelo je rieč upravitelj ministarstva trgovine Mataja za obrani poznatu naredbu vrhu uporabe jezika u poštanskoj službi. Bio je loše sreće, govor mu je bio netemeljit i nespretn taku, da su svi Česi podigli silnu buku proti njemu i proti odjelnom predstojniku Wagneru, koji bi bio sastavio dočitu jezičnu naredbu; vikali su im: na dvor, dol! dok se god mislu iz sabornice odatele. Nastajna sjednica sutra.

*) Stiglo kasno za zadnji broj. — Ured;

Parlamentarni položaj

vrlo je mutan. Česi, naročito radikali, odlučni su, da svim sredstvima onemoguće razpravljanje jezičnih zakonskih osnova, koje su po nje nepravedne i ponizujuće, jer svejednako zajamčuju gospodarstvo njemačkog jezika. Govori se, da će parlament biti zaključen što bi donio posljednicom, da bi se pri ponovnom sastajanju imalo birati predsjedništvo, sve odbore i t. d. isto kao pri otvorenju parlamenta nakon novih izbora. Na razput komore ne misli se, niti bi to poboljšalo položaj; kako će se dalje prilike razviti, uzaludna su nagadjanja. Neki misle, da bi vlada, zatvorivši parlament, mogla oktroirati zakon o uredovnom jeziku u Češkoj. Nu to je sasvim izključeno, a značilo bi za dugo vremena onemogućiti svaki parlamentarni rad, bila bi ludorija, posljedice koje moge bi biti sasvim teške.

Parlamentarizacija kabineta

to je na vrbi sviral. Inače sad se na nju niti ne misli, ili bar nitko o tom ne govori; toliko je svak prošet uvjerenjem, da je nemoguće bilo koji pokušaj.

Beč, 5. veljače 1909.

II.

Danas je prvo zasjedanje carevinskog vieća, kako se je moglo predvidjeti, formalno zaključeno, i to usled obstrukcije čeških zastupnika. U kratko čemo ocrtati neposredni povod velikoj uzrujanosti Čeha i njihovoj obstrukciji.

Otrag mjesec dana po prilici upravitelj ministarstva trgovine izdao je naredbu, kojom se uređuje uporaba jezika u Češkoj u unutrnjoj i izvanjskoj službi. U toj naredbi između ostaloga stoji, da je slobodno dopisivanje u češkom jeziku između poštanskih ureda III. razreda i predpoštavljene direktije. Nije se pravila nikakva razlika između tih ureda III. razreda, te se je naredba shvatila, i je morala shvatiti tako, da svi uredi III. razreda bez razlike mogu slobodno dopisivati češki. Nego kasnije se je doznalo da je ministarstvo trgovine na tobožnje razjašnjenje rečene naredbe dalo direktiji tajnih uputa i instrukcija, po kojima dopisivanje u češkom jeziku dopušteno je samo između direktije i onih ureda III. razreda, na čelu kojih ne stoji jedan poštanski oficijant, to jest, takav činovnik, o komu se predstavlja, da poznaje i njemački jezik. Tim je uporaba češkog jezika ograničena na mali broj ureda III. razreda, jer u ogromnoj većini tih ureda uređuju oficijanti. Takav postupak ministarstva razjarilo je Čeha punim pravom, tako, da je u jučerašnjoj sjednici sam zastupnik D. r. Kramarž, koji je inače vazda u svojim govorima umjeren, rekao, da je spomenuti tajni način postupanja ministarstva ništa drugo nego prevara i huncutu.

Iza Kramarža ustao je upravitelj ministarstva trgovine Mataja, da brani i opravda vladin postupak. Zapravo priznao je, da je dao ravnatelju pošte u Pragu osobite instrukcije u pogledu provedbe naredbe o uporabi jezika kod pošte, te je rekao, da je prama istima dopisivanje u češkom jeziku sa uredim III. razreda, gdje ne ima oficijanta, pripustivo. Na ovu rieč „pripustivo“ podigoše svi češki zastupnici bez razlike stranaka silnu galamu, neki htjedohše čak i tvorno napasti Mataju, koga su branili Niemci. Galama je tek prestala, kad je Mataja izišao iz sabornice popraćen povikom: na dvor, dol! i t. d. U toj rieči „pripustivo“ Česi nazrievaju tešku uvredu, u koliko se njihov jezik u njihovoj vlastitoj kući smatra time kao nešto nepovlaštena, inferiorna, kao da se dozvoljava uporaba češkog jezika u tako ograničenom obsegu kao kakva velikodušna milost od strane Niemaca.

S toga su sinoć i jutros češki zastupnici zahtievali od ministra predsjednika, da Mataja opozove onie rieč, ili da im dade kojom drugom izjavom primjerenu zadovoljštinu; inače zaprijetihše, da će osujetiti svaki rad parlamenta. Ministar predsjednik prizva k sebi poglavice njemačkih stranaka, da čuje o tome i njihovo mnjenje. D. r. Chiarri na ime Niemaca izjavi, da Česi izrazom „pripustivo“ ne mogu se smatrati uvriedjenim; da bi opoziv ili izpravak, je rieči

značio slabost i popuštanje vlade prama terorizmu Čeha; i da bi udovoljenje zahtjevu Čeha Niemci smatrali kao „casus belli“ kao slučaj rata. Pošto ministru predsjedniku nije pošlo za rukom, da skloni Niemce, da pristanu na zadovoljiti traženu od Čeha, a nije htio na svoju ruku što poduzeti da umiri Čeha, ovim nije ostajalo drugo, nego izvršiti prietnju, i onemogućiti parlamentarni rad.

Pri takovom stanju stvari očekivano se je grozničavom napetosti otvor današnje sjednice, koja je započela na 11 i po. Čim je predsjednik komore konstatirao da je prisutan zakonit broj zastupnika i otvorio sjednicu, nastao je žestoka buka i galama nego li u sjednici 3. t. m., jer su skoro svi češki zastupnici sudjelovali. Lupalo se je knjigam na stolove, zvižдало, trubilo i udaralo u bubanj. To je sve trajalo 10 časa, kad na jednom ministar predsjednik preda predsjedniku komore jedno pismo. Predsjednik zazovni, moli da se učini mir i pokazuje pismo. Tako nastala tišina i predsjednik pročitao kraljevo ručno pismo, kojim biva zatvoreno ovo zasjedanje.

Česi stadoše pleškati od radosti i zapjevaše „Gde domov moj“ i „Hej Slovane“. Krščano-socijalisti zapjevahu za njima carevku, a najzad socijalisti radničku pjesmu. Medjutim je usred sabornice došlo do žestoke tučnjave između nekih čeških i njemačkih zastupnika; šake su padale kao krupa, nekim su razgrane haljine, dok napokon posredovanju umjerenih elemenata nije uspjelo razvatiiti ljude, i uzpostaviti mir. Tako je dovršilo prvo zasjedanje novog parlamenta.

Beč, 6. veljače 1909.

III.

Zatvor zasjedanja carevinskog vjeća predmetom je žive rasprave, komentara i nagadjanja u svim sinočnjim i današnjim bečkim novinama. Vlada je već od više dana bila pripravna, da zatvori parlament, tako, da je ministar predsjednik Bienerth imao već a džepu odluku zatvora gotovu.

Sve uvidješne novine uzašno bjesne proti Česim u obće, osobito pak proti češkim radikalim. Pisanija tih novina tako je nizka, perfidna, zadvojena prezirnom prama Česim, da će još žestoke razpaliti strasti. Tu se podmeće Česima, da igraju prostu komediju, da gramze za mandanima, da je njihova uzujanost umjetna, i tko bi sva nabacivanja nabrojio. „Po sve ne može nego da još više razdraži Čeha, koji su potišteni u svojim pravima nečuvanim postupkom vlade; uvrijeđeni i izigrani izdanjem tajnih naredaba u pogledu uporabe češkog jezika kod pošte u Českoj, naredaba, koje čine uluzornim i ukidaju one jezične odredbe, što ih je vlada javno bila izdala; omlažvanje u govoru upravitelja ministarstva trgovine D.ra Mataja; zapostavljeni pred Niemcim, koji se odlučno uprotivše, da im vlada dađe primjerenu zadovoljštinu. Tu najbolje otkadać podupna slaboba vlada koja se nije usudila, da dodje u susret zahtjevu Čeha, i da javno u komori izjavi, da pod rječi da je uporaba češkog jezika pristupiva, ima se razumjeti, da se tu radi o pravu uporabe češkog jezika, a ne o kakvoj milosti. Privatno pak isti članovi vlade priznavaju, da je D.r. Mataja ovoj potonje htio izreći sa rječii „Priprustiva“. Mora se priznati, da krivnja radi zatvora parlamenta pada najprije na bahate Niemce, a zatim na slavu vladu, koja podlijeva uplivu Niemaca. Da se od takove vlade Česi ne imadu nadati kakvom dobru, ne treba ni spomenuti.

Sad se svaki pita i nagadja, što će biti sa ministarstvom, što li sa parlamentom.

Što se tiče ministarstva izgleda, da će ovo provizorno ministarstvo biti zamjenjeno sa definitivnim činovničkim ministarstvom. Ovo osobito godi nekim njemačkim novinama kojima je parlamentarno ministarstvo zazorno, i s toga huckaju narode, da se nebi nikad došlo do redovitog nominalnog rada u parlamentu, a po tom do sastava ministarstva od samih zastupnika. Po jednoj verziji baron Bienerth ostao bi i nadalje kao ministar predsjednik, ostali ministri bili bi dijelom visoki činovnici, dijelom osobe izvan parlamenta i činovništva, moguće i koji član gospodske kuće. Niemci sad već agitiraju, kako bi D.r. Mataja ostao kao ministar trgovine, da ga se tim nagradi, i da se još bolje Česi podraže.

Govori se dalje, da bi mogla biti Gauč, bivšem ministru predsjedniku, povjerenja zadaća, da sastavi novo vanparlamentarno ministarstvo. Spominje se i baruna Becka, ali su to nevjerojatne kombinacije. Svakako stoji, da će Bienerth uprijeti svim silama, kako bi mogao oporbu skloniti na parlamentarni rad. Pošto je prikazano oko 50 prešnih predloga, koji su mogli zabaviti parlament za više tjedana, sve i kad ne bi bilo prikazano novih i kad se ne bi oabstruiralo, to mu je zatvor parlamenta jedno sredstvo, da se trši svih prešnih predloga. Zatvorom komore padaju svi prešni predlozi, svi obični predlozi, sve interpelacije, sve vladine zakonske osnove, isto kao da ih nije ništa prikazano. Ima se ponovno birati predsjednika i podpredsjednika, tajnike, redatelje, sve odbore. Prestaje imunitet zastupnika za kažnjiva djela, što bi počinili po zatvoru komore.

Pošto pri ponovnom sastanku carevinskog vjeća ima da se najprije obave sve formalnosti o konstituiranju komore, o izboru odbora itd, to je naravno, da vlada ne će sazvati parlament, ne bude li sjegurna, da će moće djelovati ili barem, da ne će biti silovite obstrukcije. Vlada ima u komori privrženika, koji će na vrieme prikazati prešne predloge za razpravlanje neodgovdih vladinih zakonskih osnova. Tako bi bila osujećena obstrukcija tih osnova sredstvom drugih prešnih predloga, koji bi kašnje bili prikazani.

Kad vlada ne bi ni toliko mogla postići, da odvrati Čeha bar od silovite obstrukcije, uzaludno bi bilo, da sazove carevinsko vjeće, te joj ne bi drugo ostajalo, već da ga razpusti. Nu da bi po razpustu, usled novih izbora, došli u parlament radikalni češki elementi u većem broju, o tom nitko ozbiljan ne može da sumnja. Kaže se, da bi ih došlo barem dvostruko, što nije prećerano, kao se promislila, da su sinoć zastupnici Klofač i Choc, vodje čeških radikala, bili u Pragu svečano dočekani od silne mase naroda, oko 20.000 duša, oduševljeno pozdravljeni, i nošeni po gradu na ramenima.

Vlada se od kritičnog položaja ne može osloboditi, nego time da udovolji pravednom zahtjevu Čeha, koji traže samo ovo, da budu u svakom pogledu a u prvom redu u jezičnom pitanju ravnopravni sa Niemcim. Dakle traže pravednu stvar: podpunu ravnopravnost. Dok se tom njihovom zahtjevu ne udovolji ne će biti mira u ovoj državi. U tom su zahtjevu svi češki zastupnici solidarni, to je zahtjev jednog velikog naroda, čijeva pravedna stvar kad li tad li mora da konačno pobjedi.

Glede roka, kad bi se parlament mogao opet sastati, ne može se ništa izvjestna kazati, jer su nagadjanja o tom bez ikakve podloge. Govori se doduše da će se sastati do 3. 4 ili 6 nedjelja, nu to će zavisiti o načinu, kako će vlada doći u susret Česim, i popraviti pogreške i nepravde njima nanese.

djeilo. Ali ona, ona odbijaše sve, što je dolazilo od mene. Na bližnjoj postaji zapita sama za se samovnar, ugrije se čajem i plati ga trostruko više, nego je vriedio. Čudno stvorenje!

I kod tih uspomena pripovjedač umukne, te za neko doba samo jednolično disanje mladoga vojnika prekidase muk. — Vi ne spavate? preuze Gavrilov. — Ne, nastavite, molim vas; ja vas slušam.

— Ja sam mnogo pretrpio radi nje, započe nakon kratke šutnje, mnogo takodjer za nju; na putu za dugih noći, po ružnu putu, kad dažd lievaše kao iz kabla, kad oluja zavijala kroz cvileću šumu.

Često u gustoj tmini ne razabirah njezina lika, a ipak je ona svedj tu predamnom: vidim je kô po bielom danu, s njezinim srditim očima, vidim njeno prozračno bledilo, njezin pogled, koji se u daljinu gubi, kao da je u njezinoj glavi čitav roj misli. Prije nego odosmo, uzem u postaji jednu bundu, da je ognem.

— Ognite se, rečem joj, bit će vam nešto toplije.“ Ona je zbaci sa svojih pleća vičući: „Dignite to, ja ne primam ništa od vas!“ Bunda pripadaše zbijla meni, ali onako uznemiren i žalostan rečem joj: „Ne, to nije za me; zakon vas oblaščuje, da se vi tim služite.“ Onda se zagrne. Ali bunda malo pomagala.

Kad počelo svičati, pogledam je: njezino lice bilo umodriilo od teške zime. Na susjednoj postaji ona naredi Ivanovu, da sjedne na prednje sjedalo. On zamrkače, ali se ne usudi da je ne posluša. Imače bi se počeo raztjerijevati. Vozimo se tako bezprekidno tri dana i tri noći. Po naredbi, mi ne bismo smjeli da počivamo na putu, a u slučaju kad bi se što pripetilo, bilo nam naredjeno, da se obavustavimo u kojem gradu, gdje je postaja. Vi znate što su gradovi u ovim stranama. Ni jedan naš tamničar ne bi htio da se dugo tu zadržji, jer želi da što prije prispije.

Tako se primakosmo mjestu, kamo je vođasmo. Videč grad očutjeh kao da sam se oslobodio teška tereta. Valja da znate, da sam

Političke vesti.

Bosna i Hercegovina. Jedan bečki list saznaje navodno iz krugova koji stoje blizu bosanske vlade, da će se skorih dana sastati u Sarajevu anketa pod predsjedanjem civilnoga adlatusa baruna Benka, da viečaju o budućem ustavu za Bosnu i Hercegovinu. Pozvana su dvadeset i četiri pouzdanika sviju stranaka iz čitave zemlje, i to devet Muslimana, devet Srba, pet Hrvata i jedan Izraelčanin. Po okružjima odpadaju na Mostar šestorica, na Travnik trojica, na Dolnju Tuzlu trojica, na Banjaluku petorica, a na Bihać dvojica pouzdanika. Pošto će se izjaviti ovi pouzdanici, podvrgnut će se u zajedničkom ministarstvu financija ta osnova ustava konačnoj redakciji. Ovako gotova osnova predložiti će se austrijskoj i ugarskoj vladi, da se dobije privola objiu vlada. Ako ne dodje do zaprieka, objavit će se u Bosnoj i Hercegovini ustav već u proljeću. Prvi bosanski sabor sastat će se tek pod kraj jeta ili sredinom jeseni.

U ministarstvu unutarnjih posala u Beču bila je konferencija glede uredjenja jezičnog pitanja u Dalmaciji. Kako javljaju iz Beča, bit će dorskora izdana naredba, po kojoj će se hrvatski jezik postaviti kao unutarnji službeni jezik između raznih ureda u Dalmaciji. Talijanski jezik bit će ovom naredbom odstranjen i prepušten jedino na vanjski saobraćaj sa strankama.

Za saziv istarskog sabora. U ponedjeljak držali su naši novoizabrani zastupnici na zemaljskom saboru u Pazinu sastanak, na kojem su delegati izvjestili klub o pregovorima sa talijanskim izaslanicima kod namjestnika u Trstu. Na sastanku u Pazinu naši su zastupnici zastupnici zaključili poslani na namjestnika spomenicu, kojom zahtjevaju bezodvlačni saziv istarskog sabora.

Zatvorenje českog sabora. Kraljevskim dekretom zatvoren je sabor kraljevine Česke.

Turska susretijva naprama Austro-Ugarskoj. Javljuju iz Carigrada: Dok se odnosaži između Bugarske i Turske zaostruju, oni između Austrije i Turske približavaju se konačnom mirnom rješenju. Turska će pristati da Austro-Ugarska izplati ustanovljenu odštetu u obrocima kroz dvie godine. Iza toga fiti će utanačen trgovački ugovor. Turska priznaje i austro-ugarski protektorat na katolicima u Albaniji.

Grčko-iztočni episkopat kod kralja. Patrijarh Bogdanović za koji će dan doći u Budimpeštu, ne bi li izhodio audienciju grko-istočnog episkopata kod kralja. Svrha je u njemu i biskupima, da pred kraljem izkažu svoje pravo na srbske embleme kao crkvene i da prosjeduju protiv obtužnice, podignute u velezidajničkom procesu.

Rusija. Držanje ruske vlade prema memorandumu Srbije, a osobito ruski predlog k bugarsko-tuskom sporu, vrlo se je neugodno dojmio u beogradskim političkim krugovima i daje naslutiti da su između Rusije i Srbije nastali vrlo napeti odnošaji. — „Petrogradska brozovana agencura“ ovlaščena je izjaviti, da ruski predlog ide jedino za tim da uzčuva mir i da ruska vlada ne kani podni-pošto staviti ovaj predlog u savez sa kojekakvim zahtjevima.

Talijanski pravni fakultet i trojni savez. „Avanti“ govori o članku „Temsovom“, te odobrava njegove izvode i veli, da je trojni savez sada samo pravna fikcija, koja ne odgovara činjenicama. Jer nitko ne može zatajiti činjenicu, da jedan Talijan nikad pristati ne će bilo indirektno, da sudjeluje u akciji naperenoj proti Francuskoj. Izstup Italije iz trojnog sa-

veza ne mora za to da ima za posljedicu konflikt sa Austro-Ugarskom,

Italija. Kako javljaju iz Rima talijanska je komora definitivno razpuštena. Na 28. ožujka obaviti će se novi izbori, a na 4. travnja uži izbori. Komora će se sastati 20. travnja.

Nemiri u Perziji. Po jednoj vesti iz Palmasa došlo je do bitke između bunтовnika i vojnika Maku Khana kod Choce, te su bunтовnici pobjedili vojsku.

Turska. Ministarsko vjeće u Carigradu dovršilo je pretres o austro-turskom sporazumu. Ministar vanjskih posala te veliki vezir izjavise, da će protokol o sporazumu biti vrlo gotov.

Iz hrvatskih zemalja.

Nezavisni Hrvati za uapšene Srbe. Jedanaest najodličnijih i nezavisnih Hrvata iz Korenice upravelo je molbu sudbenom stolu, da se pusti na slobodu Kalembur, jer je upravu on bio zagovaratelj sloge i mira između Hrvata i Srba i njegovim nastojanjem nestalo je mnogih nesuglasica. On je u svakom druztvu govorio rodoljubno u duhu bratstva te je svojom materijalnom pomoću mnogim Hrvatima osigurao existenciju. Evo tako Hrvati govore o čovjeku, za kojeg je Accurti utvrdilo, da je razdraživao Srbe proti Hrvatima i organizivao bojkot.

Razbiti pregovori između hrvatskih i talijanskih zastupnika u Istri. „Naša Sloga“ izješćuje: Kako smo to javili, sastali su se dne 20. pr. mj. kod namjestništva u Trstu predstavnic hrvatsko-slovenske i talijanske stranke da se dogovore glede saziva zemaljskog sabora i sporazume glede mirnog razpravljanja i rješavanja u njemu. Našu stranku zastupali su na tom sastanku gđ. novoizabrani zastupnici dr. Laginja, dr. D. Trinajstić, dr. Kurelič, dr. Zuccon i Pangere. — Talijansku stranku zastupali su dr. Rizzi, dr. Chersich, dr. Bennati, dr. Albanese i Salata. Viečanje je bilo u prisutnosti namjestnika princa Hohenlohe-a, koji je pozvao zastupnike, da se to već dogovore o mirnom razpravljanju u saboru i slože o budućem radu istoga. Naši su odmah iztakli stanovište, da tu nije mjesto razpravljanju o predmetima, koji spadaju samo saboru, jer bi se time riešile unaprijeđ stvari izvan sabora, te bi budući istarski sabor bio puka formalnost. Talijani su bili sporazumni s predlozima namjestnika. Naši ne popustise; i konferencija je svršila time, da će izaslanici obavijestiti o toku sastanka svoje klubove, koji će svoje zaključke priobćiti vladu. Na koncu ponieše naši utisak, da namjestnik Hohenlohe nije protivan savozu istarskog sabora i uz sadašnje prilike. Talijanski izaslanici čuviše za stanovište naših zastupnika, protivno predhodnom sporazumu, zagroziše se, da onda neće biti sabora.

Rauch u Dalmaciji. „Ustavnost“ prenosi agitaciju čak i u kotar Don Ive Prodana. Tako joj piše „iz Zadra“ jedan Prodanov „izbornik“ i izražava mu nepovjerenje. Rauch sjedinjuje Dalmaciju — bar na taj način, u hajci protiv Srba.

Slika hrvatske škole u Istri. U Šumbregu u kotaru Pazin, postoji jednorazredna pučka hrvatska škola, kojoj pohađja 152 djece. Smješteni su u sobi na kojoj su prozori visoki 0,84, a široki 0,66 cm. Za sva 152 djaka samo je pet klupe. Pod školom je podrum, a pred sobom smještena je gajba za kokoši, i ograda za prasce. Škola je stara i trošna, pa će se srušiti i prouzročiti mnogu nesreću. Ljudi su zatražili komisiju, da pregleda zgradu i da im se sazida nova škola. Početkom g. 1907. došla je u Šumbreg oblastna komisija, koja je zapsnički konstatovala, da se škola mora zatvoriti.

je napokon u pravom smislu rieči držao na svojim rukama. Bila se onesvjestila, te ležeć u kolima, njezina bi glava prestepano lupala o strane; ja je uzmem polaganom na ruke i tako joj bilo malo lakše.

— Iz početka me odbije. — „Natrag vikne, ne tiči me.“ Kasnije se ne otimaše, možda jer bijaše bez sviesti. Očiju zatvorenih, vjedia prozračnih, skoro crnih, njezino lice bijaše još ljepše; jed bijaše ustupio mjesto nekome sjedjem izražaju; u snu pak i lagani smiešak predje preko njezinih usana. Jedna mala! Koji liepi san možda učini da za čas zaboravi svoje pravo stanje. Kad udjosmo u grad, probudi se i digne. Kiša bila prestala, sunce sjalo; to je nešto razveselilo. Po primljenim naputcima, ona nije smjela da ostane u gradu, a kako ne nadjosmo oružnika, memo dopola da je odpratin baš u selo njezina progonestva. Premda silno izmorena obavseli se tome putu.

V. Korolenko:

Čudakinja

Prevodi F. T.

Govoraha ruski, ali isto bilo mi nemoguće da razumijem i ciglu rieči. Njezin glas odavao srdžbu i kao neki prigušeni plač.

„Dobro! nastavi, vi ste sada gospodari, slobodno vam da me mučite, kako vam drago, ići ću.“

Samovar je još dimio na stolu, ali ona niti nije bila okusila čaja. Spravim joj ga i nalijem šalicu, te joj odrežem i komad biela kruha.

„Treba da založite, rečem joj, to će vas ugrijeti.“

Ona se srdito okrene i ošine me dugim pogledom, ošine pleća i upita: „Tko ste vi? Pricinjate mi se prostim ljudakom; nudjate mi vašeg čaja, možete li i pomisliti, da ću ga ja uzeti?“ Te me rieči teško rane, pa još danas, kad se njih sjetim, srce mi se stiščje. Ne dostojite se da jedete našega kruha, a gospodin Rudakov, koga smo onomadne pratili, liepo ga je s nama

Već je 2 godine prošlo, a zemaljski se odbor i ne miče.

Do 4000 slavonske djece u Trstu, a triput toliko njih po Istri nema pučkih škola u svom jeziku! Ovoako je u ovoj polu državnoj u znaku 3/19!

Odstup odbora Hrvatske Nar. Zajednice. Iz Sarajeva javljaju, da se je na posljednjoj sjednici središnjeg odbora Hrv. Nar. Zajednice razpravljalo pitanje magjarske agrarne banke. Predsjednik dr. Nikola Mandić i esekutivni odbor položili su svoje mandate, pošto većina odbora nije usvojila njihovo stanovište. Privremenim predsjednikom izabran je dr. Sunarić, odvjetnik iz Banjaluke.

Pušten iz zatvora. Ljubomir Jovanović, koji je bio dne 28. rujna prošle godine uapšen radi „veležidaje“, pušten je na slobodu nakon što je četiri mjeseca odsjedio u zatvoru. Značajno je, da je bio, uapšen radi smetanja javnog mira.

Pokrajinske viesti.

Prizivi je sud imenovao konceptnog vježbenika kod ravnateljstva pošte u Zadru gosp. Ivana Dominisa zakletim sudbenim tumačem za njemački jezik.

Hrvatski Sokol u Korčuli, za dan 14. ovoga priređuje svoj veliki godišnji ples u obćinskom domu.

Za vojnike, koji su vojevali kod Helgolanda i Visa. Raspisan je natječaj za podjelbu podpora iz zaklade „Teghetoff“. Natječaj ti se mogu svi odupešteni i bolestni mornari austro-ugarske vojne mornarice, a u prvome redu oni, koji su sudioničtvovali u bitkama kod Helgolanda i kod Visa. Molbenice, koje ne treba biljegovati, obskrbljene potrebnim izpravama i upućene na adresu ratnog ministra, imaju se da predstave gradskome poglavarstvu najkasnije do 15. veljače.

Iz grada i okolice.

Za buduće namicanje amer. loza. Namjernoštvo je obznanilo razne obćine povodom toga, što su iste ove godine zaikale znatne količice američanskih loza, da je ono učinilo sve moguće, da do sada dodje n susret željama zanimanika, ali da je zabrinuto, hoće li u buduće biti u stanju udovoljiti svjed rastućim zahtjevima viugradara ne toliko radi sredstava, koliko radi tehničke poteškoće i nesigurnosti u dobavljanju loze od privatnih gotjelja, pa preporuča za to, da bi se vinogradari već jednom sami počeli skrbili za lozu potrebitu u svrhe navrćanja. Po ovome se vidi, da će narednih godina biti sve teže dobivati od vlade i kijućica, a kamo li korenjaka, pak za to mi još jednom svjetujemo naše težake, da tome sami doskoče, a mogu su malo dobre volje. Bit će bolje tako i sigurnije, nego mojkajati u vlade, koja ne može da jamči, hoće li svakome moći slati zatraženu lozu uiti u pogled količice niti u pogled kakvoće.

† Amalija Dallefeste rođj. Martazza, supruga ljekarnika I. K. Dallefeste preminula je poslie duge i teške bolesti u noći od subote. Pokojnici bila laka zemlja, a uciviljenom suprnju i svojiti naše saučesćel!

Prispreme za veliki Sokolski ples od iduće subote u punom su jeku. Sprema se vrlo lep odziv, pa je oćekivali, da će i ovogodišnji ples ovog našeg hrvatskog društva uspjeti podpunno. Sve izdane srećke za lutriju sasvim su razprodane.

„Hrvatskom Sokolu“ u Šibeniku. Da počaste uspomenu pok. Amalije Dalle Feste darovavše Marko Belamarić p. Tome, Krešimir Novak i Ive Belamarić p. Tome svaki po 2 K.

Udareni gromom. U nedjelju u večer ovđešnji tećaci iz Crnice Krste Labura p. Frane, Ante Labura p. Marka i Marko Šarić p. Jose bili su ošnuti munjom, koja se zadjela u dimnjak kuće Milana Panjkote i krozanj udarila na njih dok su kraj ognja sjedili i pili, i to tako jako, da su u bezvistiom stanju odneseni u pokrajinsku bolnicu, gdje se nalaze u tećkom stanju. Jednome je opekla donju stranu trbuha, drugome zatiljak i pete, a trećega tećko onesvjestila.

Hazardna hitroprstićka. U ponedjeljak u jutro bila je obćinskom redarstvu prijavljena krađja na štetu g. Amilkara Boškovića. c. k. mjevaća oćevidnosti, kojemu je služkinja Anica Li-vajić odniala sa stola 1 par briljantnih naušnica u vrijednosti K 1200. Prijavljena služkinja bila je odmah uhicena i prityorena u obć. zatvor, gdje je sutra dan izkazala, da je naušnice dodala majci, koja je ođputovala kući na Miljevce. Stvar je bila prijavljena nadtećnožj vlasti.

Za nadgrobni spomenik S. S. Kranjeviću doprineše u Šibeniku do sada sljedećagg. Dr. Petar Miličić K 3. Dinko Sirovica K 5. Pavao Kovačec K 3. Marko Jakovljević K 1. — Ukupno K 12.

Knematograf. Još danas program od ponedjeljka. Sutra novi zanimivi program sa prizornima potresne nesreće u Južnoj Italiji, osobito u Messini.

Sjednica mjestnog ribarskog povjerenstva. U prošlu subotu mjestno ribarsko povjerenstvo pod predsjedanjem lućkog upravitelja G. M. Selestrina sastalo se je na viećanje glede uređenja nekih pitanja, koje se odnose na ribanje u našem pomorskom okrućju. Među ostalim pitanjima uređilo se je ribanje tunja u zaljev Mandali, Klobušču i Propadu, kao što i Zatonu, predložilo se je da se zabrani bućanje po sredini Prukljana i Grebošćice. Belamarić je predložio, da se zamoli pomorsku vladu, da se već jednom makne sa imenovanjem privremenih ribarskih stražara za nadzor ribanja sa dinamitom, jer da nema dana, a da ne jedna, već po deset dinamita puca u Krci, Prukljanu i Morinjama. Za ovaj predlog bili su svi članovi složni, a za ovim g. Grubišić Niko nadoda, da pošto su već tri godine da je pomorska vlada obćevala, da će smjestiti ove ribarske straže, a sve do danas, nije svoje obćećanje izpunila, to je uzaludno svako viećanje povjerenstva za podignuće ribarstva u našoj okolići, predlaže, da predsjednik povjerenstva izvjesti pomorsku vladu, da članovi ne će sudjelovati viećanju sve dotle, dok pomorska vlada ne uvaži pravedan zahtjev povjerenstva i postavi dva privatna ribarska stražara. Predsjednik brani vladu i iznosi historij od ovog pitanja i traži da Grubišić uztegne svoj predlog, ali ovaj ostaje pri njemu. Belamarić iznosi dokazima podkriepjene strahote, što dinamitari danomice počinjavaju u našoj okolići, a da nema žive duše da im na kraj stane. Traži energičnih mjera i s toga švaćca predlog Grubišića. Misli, da ne će škoditi, ako pomorska vlada sazna za mišljenje povjerenstva, te ako joj leži na srcu napredak ribarstva, o ćemu on ne dvojii, da će ona i uvažit njihov pravedan glas. Po ovom je bio predlog Grubišića primljen sa svim glasovima izim onog predsjednika.

Primamo iz Drniša: Dne 6. veljače ođselio se je od nas M. p. dekan fra Šimun Perković i otišao na svoju novu župu Unešić. On je u mjestu ostavio dobru uspomenu, kao uzoran redovnik i dobar patriot. Njegovim pogonom i nastojanjem započele su svoj blagohotni rad seoske blagajne u ovoj kraćjini, a naposeb on je veoma zaslućjan za ovomjestnu blagajnu, koju je osnavao, bio joj presjednikom i za procvat iste živo radio. Njemu idje osobita zasluga, što uz sve rovarenje i znan je biti na svom mjestu i kao svećenik i kao rođoljub; mjestne razmirice znao je trnut a ne raspirivat; živo je radio da bi se nešto dobra poradio za ovo mjesto, a muževnom rukom ustajao proti svemu, što je bilo na zator vjeri i rođoljublju. Mrzilo intrige a ljubio istinu! Mi žalimo njegov odlazak, jer naše prilike zahtjevaju takve svećenike i rođoljube, ali nas tješii nada da će njegov zamjenik slediti stope njegove, svuće i to što nam fra Šimun ostaje i dalje u našoj kraćjini, tako da će moći i dalje svoje sile posvetiti radu ove zapuštene kraćjine, a da će ga izkustvo prihvaćeno preko boravka kod nas, još jaće osnažit u radu, i utvrditi kako, ćime i sa kime radit mu je za narod.

Zato želeć da prosiedii u svom radu za narod, mi ga ponovno pozdravljamo, a njegovom zamjeniku želimo dobrodošlicu.

Prijatelji.

Je li ga bezobrazan! U „Nar. Listu“ izašlo je nećakvo priobćeno, nećakva javna zahvala Jerku Defilipišu, koji je za nesreću Zablaca bio kod nas učiteljem, a u toj zahvali, pod kojom podpisano kakvih trideset zablaca sve sa krićima tobož pred svjedocima, veli se, da zablacanci zahvaljuju Defilipišu, što im je o Boćiću u selo došao da pjeva u crkvi i da jedva žele, da im se kao učitelj povrati. — Sve je to izmišljeno. Pitao sam mnoge od onih, ćiji su krići pod zahvalom, znadu li za to, a oni se prekrstiše od ćuda. a i od zgraćanja. Niti su dali kriće, nit su bili tu svjedoci. Na ovako pošteni naćin gospodar Defilipiš pravi sebi reklamu i hoće da sebe pridigne. Pui! — Zablacana. Zablacana.

U Krapnju je onomadne bio konaćni kolaud onđješnje obćinske ćatnije, koja je tim predana selu na uporabu. Sada je i Krapanj eto providjen, dobrom pitkom vodom.

„Pajacu“.

Povodom pjesme „Pajacu“ štampane u Br. 302 našeg lista, primili smo od raznih strana pokrajine nekoliko pisama. — Pisma su po prilici jednakog sadržaja, u glavnom podpunno ne odobravaju jaće izražaje sadržane u rećenoj pjesmi ali ju inaće begenjau obzirom na osobu „—pajaca—“ koja je namjenjena.

Od tolikih pisama preštampati ćemo samo sljedeće.

Štovani Gospodine Uredniće!
Proćitali smo u broju od sriede Vaše dićne „Hrvatske Rieći“ pjesmu pod naslovom —Pajacu—.

Takovoj pjesmi, valaj, para nema, jesu izražaju ponešto preoštri, ne bi s toga, bili za širu publiku ali, tko do dva poznaje „pajaca“, a poznaje ga znano i neznano, mora da uzkligne — istina, živa je to istina! —

Na ljutu ranu, ljutu travu, kaže naša poslovice, a onakovoj ništariji kako no je „pajac“ bolja mu se pjesma i nedolikuje.

Neka ju „pajac“ stavi u quadar, te neka ju saćuva kao amanet sveti, jer, vjera mu, nikad bolje i istinitije svjedooće o sebi ne dobi.

Nego, usupnulo nas je, da Dr. Joso Smoljić u svojoj — Slobodi — kopije lomi u prilog, da bi bilo koga, nego u prilog „—pajaca—“.

Dr. Josu, imade i riedkih vrлина. Ne možemo s toga da se dosta naćadimo onom dopisu u „Slobodi“. Da se je — Sloboda — o pjesmi samo uspovaljno izjavila, ni po jada, ali, bez ikakvog jamstva, nazvati rođiteljem pjesme prof. Baraća, te ga još ktome denuncirati Pokrajinskom Školskom Vieću, tu je malo odviše, ili bolje, to nije ni pošeno ni pristojno. Dr. Josu ne valja posu.

„Pajac“ kad mu je do ruku došla pjesma koja tako ćisto i bistro njegove zasluge i sposobnosti pjeva, stao je, — oprosti mi Bože, — da igra ulogu, u svome ponosu, u svojoj ćasti uvriedjenog ćovjeka.

— „Pajac“ — i ćast i ponos! — ne izgleda li to smiešno?

Sasvim tim, imade i on svoju kliču; a šta nema u Splitu, u tom prvom gradu na Balkanu, u gradu budućnosti! — Kad je jednom „Pajacu“ uspjelo da tu gnejzdo savije, nije se ćudilo ako to imade i njećkolićak njemu sličnih: — Istina je, da je kliča slaba i malo brojna, ali je zato jaka u laži i nedostojnim ćinima.

Stoji pusta dreka nemoguće kliče na prof. Baraća, a to s razloga, što obstoji sumnja da bi on bio „pajacu“, kličinu generalu, u pjesmu složio on što mu se je već više puta javno u lice predbaćilo u svim našim novinama. Ali, vara se — pajac — ako misli da ga tko ozbiljno švaća — lija je doljiala — a „pajac“, uvijao se i derao se koliko mu drago, ostaje uvijek . . . stari poznati „pajac“.

Onome, koji je klonio pjesmu „Pajacu“, ako ga znate, izrućite, štovani gospodine uredniće, sa ovih naših strana iskrenu pozdrav.

Vaš predani
N. N.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Novi Brijadžki Salon

Glavna ulica - 538 ENJK - Glavna ulica

Uredjen najmodernije — providjen najhigijenićnijim, najsavršenićjim spravam

Bogat izborom najfinijih parfima i inih kosmetika 2—16

Osoblje najudvornije -- Posluga uredna

Ćistoća uzorna

Preporuće se p. u. obćinstvu.

ŠIRITE

— „HRVATSKU RIEĆ“!

Najveći izum.

Samo K 5-10

stoji sada pronadžena „Nikel-Remontoir“ žepna ura sa znakom „Sistem-Roskopf Patent“, koja idje 36 sati sa kazalom za ćasove. — Na minut dobro iduća. — Jamćenje za tri godine. (Jedan elegantni lanac i 5 drugih ukrasnih stvari dobiva kupac sata badava).

Jedna fina, vrlo lepio izrađjenim srebrna ura sa srebrnim lancem samo K 11-10.

U slućaju nezađovoljstva vraća se novac natrag.

Narućbe šalju se pouzećem ili novac unapried.

M. J. Holzer's Wwo. Marie Holzer

tvornićko skladište ura, zlata, srebra, kao i glazbene instrumente.

Krakov, St. Getrudgasse 29, Hochpartere.

Bogato ilustrovani dićnici šalju se badava i franko.

Traže se putnići. 2—20

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda

Da se sapun u korist Družbe što lakše popularizira, a na molbu raznih hrvatskih obitelji, u promet su stavljeni i mali sandućići sadržavajući 27 komada sa sandućićem od 5 kilograma najfinije vrsti sapuna uz ćienu od K 3-85 franko od poštarine.

Ovim naćinom pruža se svakoj hrvatskoj obitelji prigoda da uzmogne bez svoje štete više puta u godini doprinašat oboli hrvatskoj sirotinji u Istri. Na ovim pošiljakam Družba crpi tri po sto od razpodaje.

Narućbe se šalju tvrdki: **Ivan Lentić,**
Milna (Dalmacija).

2—4

♦ Kotel Dinara ♦

Šibenik kod mjestnog kazališta

— obskrbljen je izvrsnom kuhinjom —
— udobnim i zdravim sobama i svim —
— ostale mogućim komforima. —
— CIEŖI VROLO UMJERENE. —

Preporućuje se **Jvanica ud. Dođig.**

31—52

Br. 191.

Obznana.

Pošto se je više puta dogodilo, da su ribari koji se bave ribolovom sa migavnicom (braganjom) nanieli znatne štete onima, koji se bave ribanjem tunja i polanda, toga radi pišuće, uslied odluke od 29. siećnja t. g. br. 638 c. k. lućkog Poglavarstva u Zadru, zabranjuje privremeno poćam od 10. t. m. j. ribolov u šibenskom zaljevu sa svakovrstnom mrećom u daljnji od 300 metara, u upravnoj crti, od mjesta gdje se nalazi mreća tonara (šabakun) sa svom opravom.

Proti prekršiteljima ove zabrane postupat će se u smislu Naredbe 5. prosinca 1884. c. k. trgovaćkog ministarstva.

Šibenik, dne 1. veljaće 1909.

Dođ c. k. lućkog zdravstvenog odaslanstva
Selestrin. 3—3

NIUSOL

pripreavljen od

— BERGMANNA I DR. U TEĆENU —

jest i ostaje kao i do sada

najbolje naravno sredstvo

za bojadisanje

Ćiena K 3. 20—20

Dobivaju se sve tri boje

u Drogariji Vinka Vućića — Šibenik.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GIVNICA K 1,000.000

Priljučna zaklada K 100.000
Centrala Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

5-32

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " 15 " " 3 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim. (šterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 1/2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepest 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %

Otvora tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izdriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevno tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi York, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjerene kamatnjak.

Daje predjume na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranja (Contrirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeganje vrijednote proti gubitim žriebanja

8-52

Banca Commerciale Triestina.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predjume na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavnija tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posređuje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarni zavoda uz najniže uvjete. 8-52

SVOJ K SVOME!

SVOJ K SVOME!

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE

KOJI ŽELE

prave svieće
od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSKU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“

NA PARU

6-52

VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.).

Ponude i cieni šalju se badava i franko.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2. - - - - -

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećničke pregledbe.

3. Pućka osiguranja na male glavnice bez liećničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410,816.28

Od toga jamčevne zaklade: K 1,000,000.00

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820,000.00

Izplaćene odštete: K 2,619,582.36

Jedini le domaći osiguravatelji zavodi!

Jedini le domaći osiguravatelji zavodi!

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnica u Splitu, ulica Do Sud br. 356. - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 8-52

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Čast mi je obznaniti cijenjeno obćinstvo, da se u mojem lokalu toće izabrana vina, kao: dalmatinsko, istrijansko, bielo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. - - -
Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svako doba toplim i mrzlim jelom. - -
Ciene sasvim umjerene. - - -
Preporučuje se velečestovnjem
Strika Antun.

7-52

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Hrvati i Hrvatice!

sjećajte se uvijek

DRUŽBE

Sv.

Ćirila i Metoda

za Jstru

OSVJEDOČITE SE

da najjeftiniju robu možete dobiti samo kod tvrđke:

FRANTIŠEK MEJDR
Tkaona na stroj i odpremu
Hutvald 10 (Češka)

BARHETI, DAMSKI, RADLI, KANAFASI, KRETONI, ZEFIRI itd.

sve u najjeftinijim cijenama. Vlastita tvornica. Zahtjevaite ayuda Novo Platno s narodnim biljegom komad 23 m. za K 16- franko.

Oglašujte

„Hrvat. Rieći“

Prima se

Jedan naučnik

Iz bolje kuće za knjigotiskarski obrt u „Hrvatskoj Tiskari“ u Šibeniku.